

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การไถ่เกลี้ย : ศึกษากรณีศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง
ชื่อผู้เขียน : นายปราโมทย์ วรวิเศษชัย
ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา : 2545

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. รองศาสตราจารย์ จรัส เล็งวิทยา ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ วิชัย อริยะนันท์ทกะ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวดที่ 8 มาตรา 236 บัญญัติให้การนั่งพิจารณาคดีของศาลต้องมีผู้พิพากษาครบองค์คณะประกอบด้วยคำแนะนำของประธานศาลฎีกาได้วางนโยบายให้ศาลต้องนั่งพิจารณาคดีต่อเนื่องติดต่อกันไปจนเสร็จสิ้นคดีจึงจะรับพิจารณาคดีอื่นต่อไปได้นั้น ย่อมเป็นที่คาดหมายได้ว่าจะเกิดปัญหาการยึดเชื้อของคดีและมีจำนวนคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลทั่วประเทศเพิ่มจำนวนสูงขึ้นอีกหลายเท่าตัวในอนาคต รวมทั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ย่อมจะได้รับผลกระทบแห่งการนี้ด้วยเช่นกัน ดังนั้นกระบวนการไถ่เกลี้ยจึงถือเป็นมาตรการหนึ่งที่จะช่วยลดสถิติคดีที่ค้างอยู่ในศาลลงได้ส่วนหนึ่งรวมทั้งช่วยเร่งรัดให้คดีจบลงโดยรวดเร็ว

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ยังมีคดีที่เข้าสู่ระบบไถ่เกลี้ยน้อยเกินไป ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากหลักพื้นฐานของการไถ่เกลี้ยนั้นต้องเกิดจากความสมัครใจของทุกฝ่าย ดังนั้นคู่ความจะเข้าก็ได้ไม่เข้าก็ได้ หรือบางครั้งเมื่อมาอยู่ต่อหน้ากันแล้วก็ไม่ยอมเจรจา ซึ่งมีปรากฏให้เห็นอยู่บ่อย ๆ อันเป็นเรื่องอิสระของคู่ความจะทำอย่างไรก็ได้แสดงให้เห็นถึงความไม่เข้มแข็งในขั้นตอนของระบบไถ่เกลี้ยและจากสภาพปัญหาดังกล่าว

ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนะหลักเกณฑ์ในการปรับระบบและสร้างประสิทธิภาพในกระบวนการไต่ถามในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางดังนี้

1. กระบวนการที่จัด โดยฝ่ายธุรการของศาล

1.1 ตั้งศูนย์ประสานงานไต่ถาม โดยฝ่ายธุรการเพื่อดำเนินการเชิงรุกดังนี้

- 1) จัดทำแบบสอบถามความประสงค์ในการไต่ถามของคู่ความ
- 2) เจ้าหน้าที่ศูนย์ไต่ถามเป็นฝ่ายริเริ่มติดต่อประสานงานกับโจทก์และจำเลย

ในเชิงรุก

1.2 เพิ่มบทบาทและศักยภาพเจ้าหน้าที่ศูนย์ไต่ถามของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางให้เป็นผู้วิเคราะห์คดีที่ควรเข้าสู่ระบบไต่ถามก่อนและเพิ่มหน้าที่ในการไต่ถามเบื้องต้นในคดีที่มีทุนทรัพย์เล็กน้อยหรือมีประเด็นที่ง่ายต่อการเจรจา

1.3 จัดระบบข้อมูลพื้นฐานรวบรวมไว้เพื่อให้คู่ความและผู้ไต่ถามได้ใช้ศึกษารูปแบบวิธีการต่างๆ ของการไต่ถาม และเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจตกลงประนีประนอมยอมความ

2. กระบวนการในชั้นไต่ถามโดยผู้พิพากษา

2.1 คัดสำนวนที่กำหนดให้ไต่ถามก่อนโดยอธิบดีผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ เป็นผู้คัดเลือกและมีคำสั่งให้เข้าสู่ระบบไต่ถามโดยตรง

2.2 จัดประเภทคดีที่กำหนดให้ไต่ถามก่อนและอีกประเภทเป็นคดีที่อาศัยความสมัครใจในการไต่ถามดังนี้

- 1) ประเภทคดีที่กำหนดให้ไต่ถามก่อน
- 2) ประเภทคดีที่อาศัยความสมัครใจในการไต่ถาม

ทั้งนี้ให้คดีประเภทที่กำหนดให้ไต่ถามก่อนเข้าสู่ระบบไต่ถามโดยตรงเมื่อยื่นฟ้องแล้ว ส่วนคดีประเภทที่อาศัยความสมัครใจในการไต่ถามนั้นให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนไต่ถามในห้องพิจารณาก่อนหากไต่ถามไม่ได้และยังมีเวลาเหลืออีกมากก็กระตุ้นให้คู่ความได้ใช้คณะไต่ถามซึ่งมีความถนัดในการไต่ถามโดยแยกออกจากห้องพิจารณาคดี

2.3 เสนอแต่งตั้งผู้พิพากษาในตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโสประมาณ 3 – 4 คน เป็นผู้ไต่ถามข้อเท็จจริงโดยตรงในขณะไต่ถามข้อเท็จจริงโดยให้ทำหน้าที่ไต่ถามข้อเท็จจริงอย่างเดี่ยวเพื่อรองรับกับคดีที่กำหนดให้ไต่ถามข้อเท็จจริงก่อน รวมทั้งเสนอให้ผู้พิพากษาสมทบในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางที่มีความสนใจมีความสามารถและถนัดในการไต่ถามข้อเท็จจริงได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ไต่ถามข้อเท็จจริงด้วย

2.4 แก้ไขระเบียบไต่ถามข้อเท็จจริงข้อพิพาทข้อ 9 วรรคหนึ่ง ในข้อความที่ว่า “โดยความสมัครใจของทุกฝ่าย” เป็น “ หากคู่ความไม่คัดค้านก็ให้ผู้ไต่ถามข้อเท็จจริงดำเนินการไต่ถามข้อเท็จจริงต่อไปได้เลย” ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับคดีที่กำหนดให้ไต่ถามข้อเท็จจริงก่อน

2.5 ใช้กระบวนการ Early Neutral Evaluation คือกระบวนการผู้ประเมินข้อพิพาทเบื้องต้น เพื่อช่วยให้ทราบจุดอ่อน จุดแข็งและข้อเด่นข้อด้อยเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการตัดสินใจของตัวความ โดยเฉพาะตัวความที่อยู่ต่างประเทศ

3. ด้านการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์

3.1 ยกกระดับมาตรฐานวิชาชีพกฎหมายไทยส่งเสริมให้นักกฎหมายไทยเข้าใจถึงระบบการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอื่นนอกจากการพิจารณาโดยศาล โดยเฉพาะทนายความ

3.2 ควรมีการจัดอบรมหรือเผยแพร่ให้ความรู้ด้านกฎหมายธุรกิจ ระบบการค้าการลงทุนให้กับนักกฎหมาย นักธุรกิจ พ่อค้า ประชาชน

3.3 ประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนเห็นประโยชน์ ของการระงับข้อพิพาทโดยทางอื่นโดยเปลี่ยนทัศนคติจากความคิดที่ว่า “ศาลเป็นที่พึ่งอันดับแรกและการไต่ถามข้อพิพาทเป็นเรื่องรองลงมา เป็นว่า การไต่ถามข้อพิพาทเป็นวิธียุติข้อพิพาทที่มีประโยชน์มากกว่าการที่จะให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดี” และสนับสนุนกระบวนการระงับข้อพิพาทโดยทางอื่นนอกจากทางศาล โดยเปลี่ยนทัศนคติจากความคิดที่ว่า “ศาลเป็นที่พึ่งสุดท้ายและการตกลงประนีประนอมยอมความเป็นสิ่งสำคัญรองลงมา เป็นว่า การตกลงประนีประนอมยอมความหรือการไต่ถามข้อพิพาทเป็นกระบวนการยุติข้อพิพาทด้วยความพอใจของคู่ความเป็นประโยชน์มากกว่าการที่จะให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดี”

ทั้งนี้ควรปรับทัศนคติและแนวความคิดของผู้พิพากษาด้วย โดยชี้ให้เห็นว่ากระบวนการไต่ถามข้อพิพาทนั้นมิใช่เรื่องของการที่ผู้พิพากษาไม่ยอมเขียนคำพิพากษาแต่เป็นผลงานที่มีคุณค่าไม่แพ้การพิจารณาพิพากษาคดี

Thesis Title : Conciliation : Case Study of The Central Intellectual
Property and International Trade Court

Student's Name : Mr. Pramote Worawatanachai

Degree Sought : Master of Laws

Academic Year : 2002

Advisory Committee:

1. Assoc. Prof. Jarun Lengvidhaya Chairperson
2. Mr. Vichai Ariyanuntaka

In section 236, article 8 of the Constitution of the Kingdom of Thailand (B.E.2540) together with the accordance of the recommendation of the President of the Supreme Court, enacted the policy of the court procedure that the quorum of the bench must obtain full panel of judges and hearing must be continued until the case is over or before dealing with other cases. It's expected that the problem of slow proceeding and unfinished cases will be increase continually throughout the country in the future, including the Central IP& IT Court, thus the mediation procedure is another measure to minimize the number of cases remaining in the court and is also helpful in speedy resolution of the cases.

The result of this research also shows that there are very few cases brought into mediation procedure since mediation must be voluntary by all

parties. Consequently, the parties can freely decide to join the process. It is often seen that the parties sometime become silent during their confrontation, which depends on the parties' will, not the merit of their argument. This is an obvious weakness of the mediation procedure. As a result of this problem, I personally suggest some rules in order to adapt and increase more efficiency of mediation process for the Central IP&IT Court as follows:

1. Managing the procedure by court administrators.

1.1 Establish the mediation center by administrators

- 1) Provide parties questionnaires about the purpose of mediations.
- 2) Initiate contact with the plaintiffs and the defendants.

1.2 Initiate role and potentiality of the administrators in mediation center of the Central IP&IT Court and have them analyze the cases before bringing them to the mediation procedure and distribute authority for some cases that has less amount of money in controversy or some cases that easy to mediate.

1.3 Provide necessary information, such as forms of mediation and sample cases studies of various issues and also guide them to make a decision or compromise.

2. Procedure of negotiation stage by judges

2.1 Select the files assigned and ordered by the Chief Justice of the Central IP&IT Court to the mediation system directly.

2.2 Arrange a type of case which assigned to negotiate first, And another type of cases which need the ascent of both parties in mediation

such as;

- 1) Type of cases assigned directly to negotiate.
- 2) Type of cases need voluntary for mediation.

In addition, for those cases assigned to negotiate must be directly brought to the mediation process after instituting a case and for cases needing ascent of the parties before mediation must be negotiated in a court room by the judge who is the responsible for that case first. However, if the negotiation doesn't work out and if they still have plenty of time before the first day of trial, the parties will be encouraged to set the negotiation again outside of the court room by the committee of the mediation.

2.3 Appoint 3-4 senior judges to be mediators as a committee and directly take a charge for mediation solely in order to serve the cases which assigned to negotiate first and also propose associate judges in the Central IP&IT Court who are interested and experienced in mediation.

2.4 Edit the rule of Disputation in article 9 section 1 in code of "consensus voluntary" to "having the mediation carry on unless the parties agree" in order to be in a line of cases which already signed to mediate.

2.5 Use "Early Neutral Evaluation" procedure, which is the process by certain person who have to evaluate the dispute in the beginning and to analyze the strength and weakness of its complete case as useful elementary information for making a decision by the parties especially those parties who live aboard.

3. Giving knowledge and understanding to public

3.1 To upgrade the standard of Thai Laws profession and encourage

Thai lawyers a better understanding in ADR (Alternative Dispute Resolution) besides using court adjudication esp.; lawyers.

3.2 Business Law, commercial and investment seminars or training should be conducted regularly for Lawyers, businessmen, merchants and general public.

3.3 To promote the advantage of using ADR (Alternative Dispute Resolution) and changing the attitude of “Court is the first aid and mediation is the second” to “ Mediation is much more useful for dispute resolution than court procedure.” and promote the ADR asto change the attitude of “ Court is the last place and compromising is the second priority” to “Compromising or mediation is the procedure to halt the disputes and also satisfy all parties which is more advantageous than having the court adjudicate.”

Nevertheless, the attitudes of judges should be changed in the way that the mediation procedure is not from the judges don't want to write the judgement but, the fact is that the mediation is as good as adjudication by the court.